Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Sekretarz Stanu
Urszula Sara Zielińska

DSA-WBE.050.4.2025.AB
3734128.14847745.12242703
Warszawa, 29-05-2025

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na oświadczenie p. senatora Wadima Tyszkiewicza złożone na 31. posiedzeniu Senatu w dniu 26 marca 2025 r. dotyczące działań podjętych przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska w celu zapobieżenia zagrożeniu ekologicznemu na rzece Odra oraz systemu monitoringu zasolenia rzeki Odra, znak: BPS/043-31-748/25, poniżej przedstawiam stosowne informacje.

1. ***Czy została ograniczona liczba zezwoleń na zrzuty ścieków do rzeki Odry, szczególnie solanki z kopalni węgla kamiennego na Śląsku oraz – a może nawet przede wszystkim – z kopalni miedzi zarządzanych przez KGHM?***

Zgodnie z art. 22 ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o rewitalizacji rzeki Odry (Dz. U. z 2023 r. poz. 1963) PGW Wody Polskie zostało zobowiązane do dokonania przeglądu pozwoleń wodnoprawnych na wprowadzanie ścieków do wód na obszarze zlewni rzeki Odry w terminie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ww. ustawy. Równocześnie, organy właściwe w sprawach pozwoleń zintegrowanych zostały zobowiązane do dokonania w tym samym terminie przeglądu pozwoleń zintegrowanych obejmujących wprowadzanie ścieków do wód na tym obszarze.

Następnie, w przeciągu 3 miesięcy od dokonania przeglądu, jednostki te są zobowiązane do przekazania ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej wyników przeglądu, ze wskazaniem pozwoleń, które powinny zostać cofnięte lub ograniczone w celu zapobieżenia zagrożeniu osiągnięcia celów środowiskowych. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Ministerstwo Infrastruktury, zakończenie przeglądów pozwoleń zaplanowano na 7 kwietnia 2025 r., zaś informacje o wynikach przeglądu powinny zostać przekazane do Ministerstwa Infrastruktury do 7 lipca 2025 r.

Ponadto uprzejmie informuję, że zgodnie z danymi przekazanymi Ministerstwu Infrastruktury przez PGW Wody Polskie, na obszarze działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie oraz Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w okresie od 1 lipca 2022 r. zostały cofnięte trzy pozwolenia wodnoprawne dotyczące

odprowadzania ścieków do wód rzeki Odry i jej dopływów, w tym jedno pozwolenie dotyczyło odprowadzania zasolonych wód z kopalni.

2. ***Dzisiaj wiemy, że bezpośrednią przyczyną katastrofy ekologicznej w rzece Odrze były toksyny prymnezyny z alg Prymnesium parvum, których niekontrolowane namnażanie nastąpiło w wyniku bardzo wysokiego zasolenia wody w rzece Odrze.***

   Czy w związku z tym na całej długości Odry zostały zainstalowane systemy monitoringu zasolenia rzeki?

Kluczowym narzędziem do bieżącego monitorowania ryzyka powstania zakwitu „złotej algi" jest monitoring interwencyjny prowadzony przez GIOŚ na podstawie *„Procedury monitorowania interwencyjnego Prymnesium parvum „złotej algi"*. Pozwala on śledzić dynamikę jej wzrostu na rzece Odrze oraz w już skażonych akwenach i potwierdzić obecność w potencjalnych ogniskach jej rozwoju. Głównym rezultatem monitoringu interwencyjnego jest analiza stopnia zagrożenia (stopień ostrzegawczy oraz I, II i III stopień zagrożenia), która jest udostępniona na stronie gov.pl/web/odra/analiza-stopnia-zagrozenia oraz portalu badania.gios.gov.pl. Ponadto GIOŚ rozbudowuje system monitoringu automatycznego. Przewiduje się uruchomienie 10 sond automatycznych w 2025 r., a następnie w latach 2026 -2027 stworzenie docelowego systemu monitoringu automatycznego wód powierzchniowych, w oparciu o przygotowywaną obecnie nowelizację ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska.

Niezależnie od powyższego, GIOŚ na bieżąco prowadzi monitoring jakości wód powierzchniowych, zgodnie z Dyrektywą 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (zwanej Ramową Dyrektywą Wodną – RDW) transponowaną do polskiego prawa ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233 z późn. zm.). Zgodnie z art. 349 ustawy Prawo wodne, monitoring wód ma na celu pozyskanie informacji o stanie wód na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami oraz oceny osiągania celów środowiskowych. Badania te są prowadzone w ramach państwowego monitoringu środowiska (PMŚ) oraz obejmują elementy biologiczne, fizykochemiczne, w tym zasolenie oraz chemiczne.

W ramach PMŚ rozszerzony został istniejący monitoring na rzece Odrze oraz jej dopływach: Bytomce, Kanale Gliwickim, Kanale Kędzierzyńskim i Kłodnicy. Dodatkowo warto zaznaczyć, że w ramach działań prewencyjnych, w związku z katastrofą z 2022 r., w ramach PMŚ rozszerzony został w ok. 1 200 punktach kontrolnych rocznie (ok. 40% wszystkich badanych punktów) monitoring badawczy, w zakresie wskaźników mierzonych w terenie: temperatury wody, tlenu rozpuszczonego, przewodności elektrolitycznej właściwej w 20°C i odczynu pH. Wyniki tych badań są uzyskiwane na bieżąco, więc w przypadku wykrycia nieprzewidzianego zanieczyszczenia, GIOŚ jest w stanie zareagować natychmiast i podjąć działania mające na celu dalszą diagnozę problemu w porozumieniu np. z wojewódzkim inspektorem ochrony środowiska.

3. ***Czy opracowano system ograniczenia zrzutów zasolonej wody do rzeki w sytuacji wysokiego zagrożenia wzrostem zasolenia, na które składają się wysoka temperatura i niski stan rzeki?***

Tak, te zadania realizuje koordynowana przez PGW Wody Polskie Grupa robocza ds. rekomendowania ograniczenia zrzutów. W skład ww. Grupy roboczej wchodzą przedstawiciele: IMGW-PIB, GIOŚ, GDOŚ, MKiŚ, MP oraz przedstawiciele zakładów górniczych KGHM Polska Miedź S.A., Polskiej Grupy Górniczej S.A. oraz Przedsiębiorstwa Gospodarki Wodnej i Rekultywacji S.A. Grupa spotyka się cyklicznie omawiając: aktualną sytuację hydrologiczną, meteorologiczną, stan jakościowy wód z uwzględnieniem badań ilościowych „złotej algi", a także możliwości ograniczania zrzutów wód z zakładów górniczych. Efektem spotkań są rekomendacje dotyczące gospodarowania przez zakłady górnicze wodami z odwadnianych zakładów górniczych, które zapadają na podstawie aktualnego stanu wód rzeki Odry oraz stopnia zagrożenia rozwojem „złotej algi". Ostatnie spotkanie Grupy odbyło się w dniu 8 maja br.

Z wyrazami szacunku

Urszula Zielińska
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM